

MIRE TANÍT HAMLET?

Műveltségéből vizsgálják az ötvenéves gyár

244

Az ötvenedik születésnapját ünneplő Egyesült Villamosgépgyárban öten ülnek a vörös bársonnyal letakart asztal körül, atlétatrikóban, ingben — ahogy otthagyták a gépet — pirosan és sápadtan: Virágos Mihály lakatos, Boldizsár Gyula géplakatos, Kemsei István szerelő, Losó György forgácsoló és Lehoczki Márton meős. A brigádok műveltségi versenyének középöntője folyik. A környezet barátságos — az ablak előtti akváriumban halak úszkálnak csendesen, az asztalon virág — a vizsgáztatók nem túlságosan szigorúak: a szakszervezeti könyvtáros, a művelődési ház művészeti vezetője, a technológus nem idegen ember, annak, aki éppen felel, mégis akadozik a szava.

Virágos Mihály nyolc általános végzett fiatalember a KGST-ről beszél. Boldizsár Gyula — két középiskolája van — Hamlet tragédiájáról. Filmen látta, színházban nem. A darab tartalmát mondja el, mesészerűen. Fortinbrast kifelejt.

— Az volt a legnagyobb élményem, hogyan lesz a jó küzdelemben még jobb.

Ezt látta a sorsverte dán királyi tragédiájában. Később, amikor új tételt kap, a békés egymás mellett élés elméletéről kell beszélnie.

— Ki mondta ki először ezt az elvet? — kérdezi a vizsgáztató.

— Lenin — feleli, és azt is megmondja, melyik kötetben olvasta. A »szüri« a döntőbe engedi.

Történelmi számok a satupadnál

Huszonhat éves, nőlen, kissé kedvetlen fiatalember. A versenyre való felkészülés ki-kapcsolódást jelentett neki, a technikum közben. (A Kandó Kálmán híradásipari technikumba iratkozott be.) Nyáron készült, saját és ismerősei ösztögyűjtött könyveiből, a Szabó Ervin Könyvtár könyveiből, technikai tankönyveiből. Színházba nem jár, azt mondja, nincs rá ideje. Újságot olvas, rádiót hallgat, pontosan tájékozott a nemzetközi eseményekről.

Közben a többiek szavát is hallom, a mohácsi csatáról, a naprendszeréről, Móriczról, Mikszáthról, néha csak annyit, amennyi a lexikonokban található. A szakmai kérdéseknél felélenkülnek, nagyobb a fantáziájuk is. Érdekes módon jól tudják az évszámokat, Bakócz Tamásról szólva még azt is hozzátette a felelő, hogy 1522-ben volt a pápaválasztás. Virágos Mihály kérdése: a szovjet regényekből készült filmek. Mind ismeri, a színházat is, annyi nevet sorol, hogy a vizsgáztató figyelmezteti, ez nem lényeges. De így jobb — feleli —, ha mindent

elmondok, ami az eszembe jut. Dosztojevszkijről sokat tud. Ő is bekerül a döntőbe, amelynek nyertesei külföldi utazáson vehetnek részt.

Később elmondja, 300 kötetes könyvtára van, sokat forgatta Babits Az európai irodalom történetét, a Kultúra Világa sorozat köteteit, munka után és vasárnap tanult, nehezen jegyezte meg a műszaki szakkifejezéseket és az évszámokat. Úgy segített magán, hogy a satupad körül a falra, padlóra leírta azokat, hogy állandóan lássa. Így jegyezte meg, hogy Shakespeare 50 évvel a Dózsa-lázadás után született, tízéves volt Rembrandt, amikor Shakespeare meghalt, Bartók 1881-ben született, amikor a bécsi Ring színház leégett. Nehezebb kérdéseket szeretett volna. Sok újat ismert meg tanulás közben, például a televízió működését. A dolgozók gimnáziumának első osztályába megy, a képzőművészeti szakör tagja. Szereti a tárlatokat, legutóbb a népművészeti kiállítását látta.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:	Folt Brúvák		
Cím:	Mire tanít a Hamlet? Műveltségéből vizsgálják az ötvenéves gyár		
Forrás:	Magyar Nemzet		
(Hely)	1963. szept. 27.		
(Idő)	(Köl. v. fiz.)		
(Oldal)	(Oldal)		
Tárgy	384.35		
Hely	"1963"		
Idő	"1963"		
Személy	Helyszám		
Helyszám	OSZTÁLYOZÁS		

Sokról kevés

Kilencven tétel van, politikai, történelmi, földrajzi, irodalmi, művészeti, egészségvédeimi kérdések. Az egyik vizgáztató elmondja, hogy jó részt ők dolgozták ki — egyetemet végeztek —, némelyik kérdésre azonban a vállalkozóknak önállóan kellett felkészülniük. Az elődöntőn 34 brigád versenyzett, 186 munkás — zömmel hat-nyolc általánost végeztek —, hatvankilencen megszerezték a legtöbb, 19 pontot, ami figyelemre méltó, annál inkább, mert *nagy része fizikai dolgozó*, kevés iskolát végzett. Pedig jöttek jócskán irodákból is, középiskolával. Kevés a nő, sok a fiatalember, de a legfiatalabbak közül kevesen jelentkeztek. Az elődöntőn a jelentkező brigádoknak teljes létszámban kellett részt venniük, a középdöntőn már egyénileg versenyezhettek.

A vetélkedőt, amelybe a brigádok nagy része benevezett, azért rendezték, hogy *kedvet teremtsen a tanuláshoz, olvasáshoz, önképzéshez* azoknak a munkásoknak is, akiknek kevés iskolájuk van. A kidolgozott tételek alapismereteket adnak, vázlatosan, hogy a hat, sőt, négy elemi végzett munkás is tájékozottabb legyen, többet tudjon a világ dolgairól, betekintést nyerjen eddig idegen, titkosnak tűnő birodalmakba. Ám tekintve, hogy úgyszólván az egész világirodalmat, történelmet, politikánkat felölelték a kérdések, *sokról keveset kaptak, vagy tudtak meg a pályázók*. Ráadásul két-három hónap felkészülési idejük volt a középdöntőre. A szűkszavúságukban néha talán nem mindenki számára érthető tételanyagok megtanulása nem ép-

pen a legjobb kedvcsináló az önképzéshez, újabb ismeretek szerzéséhez. A műveltségi verseny gyors vizsgává degradálódott, amelyben a dolgozók *»felmondták a leckét«*. Persze, nem könnyű a vizgáztatók dolga, tekintve, hogy különböző végzettségű emberek kerültek eléjük. De azért ha *»könnyedebb«* formát találtak volna a vetélkedőnek, akkor talán nagyobb érdeklődéssel vettek volna részt a pályázók. Jó lett volna, ha például egy-két színdarabot közösen megnéztek volna, meghívtak volna egy neves irodalmárt, aki beszélt volna a látottakról, bevezette volna őket a drámák belső világába is.

Nemcsak azért, hogy az a Hamlet-felelet jobban sikerüljön, hanem azért is, hogy azok az emberek, akiknek oly sok behozni valójuk van a műveltség terén, *megérezzék a művészetben, tudományban való jártasság örömét, ízét és értékét*. Legközelebb már más szemmel nézik majd a színdarabokat, filmeket, jobban megértik azokat. Milyen jó lenne, ha hozzáértő kezek egyengetnék az útját a műveltség felé a kultúra sok olvasó barátjának, mint amilyen az 57 éves Vitéz József öntvénytisztító is, aki könyvek nélkül nem tud megenni. Aki azt tartja, *az élet azért van, hogy minél több szépséget megismerjünk benne, s ezekből a szépségekből neki is sok jár*.

Toth Erzsébet